

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/65/2021
Identifikačné číslo spisu: 8117223146
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8117223146.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. P., bývajúceho v K., I. XX, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľákom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovanému Z. S., bývajúcemu v K., Z. XX, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9C/48/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. októbra 2020 sp. zn. 18Co/10/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21. októbra 2020 sp. zn. 18Co/10/2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 9. decembra 2019 č. k. 9C/48/2017-285 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 80 € spolu s bližšie určenými úrokmi z omeškania (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania (výrok III.).

1.1. V posudzovanej veci prvostupňový súd vychádzal zo zákona č. 504/2003 Z.z., nakoľko predmetom sporu boli poľnohospodárske pozemky, prípadne pozemky zastavané stavbou na poľnohospodárske účely, ktorá bola zriadená do 24. júna 1991. Z vykonaného znaleckého dokazovania i ohľadky na mieste samom súd zistil, že žalovaný užíval plochu vo výmere 391 m². Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal z priemerného nájmu poľnohospodárskej pôdy v kat. úz. N. za rok 2018 a tiež zmluvy o nájme bezprostredne susediacich parciel, ktoré žalovaný užíval na základe zmluvy o nájme. Prvostupňový súd spriemeroval výšku nájomného a dokonca zvýšil na 0,10 € za 1 m² na rok, čo v danom prípade predstavoval sumu 78,02 € a po zaokrúhlení 80 €. Preto ďalšie dokazovanie považoval súd prvej inštancie za nehospodárne.

1.2. Pokiaľ žalobca poukazoval na územný plán Mesta Prešov a na polyfunkčné využitie tohto areálu, z dôvodu oneskorenej prezentácie územného plánu a využijúc zásady sudcovskej koncentrácie, tento argument nezobral súd do úvahy. Tiež uviedol, že pozemky, ktoré vlastní žalobca majú prístup len cez pozemky, ktoré vlastní iné osoby a zmluvný prístup k svojim pozemkom nepreukázal. Pozemok, ktorý nemá zlegalizovaný prístup či už vo forme vecného alebo záväzkového práva, je podľa úsudku súdu, pozemkom na trhu bez hodnoty. Z ohľadky na mieste samom, ako aj z predložených fotografií, vyplýva,

v akom stave sa tieto pozemky nachádzajú. Sú zarastené vysokou burinou, čo sa odráža aj v nájomných zmluvách, ktorými sa mal možnosť oboznámiť konajúci súd v tomto konaní.

1.3. Výrok o úroku z omeškania odôvodnil ust. § 517 ods. 1, 2 OZ a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a výrok o trovách konania ust. § 251, § 255 ods. 1, § 257 a § 261 ods. 1, 2 CSP.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. októbra 2020 sp. zn. 18Co/10/2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III. potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal náhradu odvolacích trov.

2.1. Z vykonaného dokazovanie vyplynulo, čo konštatoval aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, že stavba, ktorej vlastníkom je žalovaný, je postavená na pozemkoch, ktorých vlastníkom je žalobca a za ktoré si uplatňuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom ide o stavbu, ktorá bola postavená do 24. júna 1991. Išlo o stavbu, ktorá bola využívaná na poľnohospodársku výrobu, preto s poukazom na ust. § 1 ods. 2 zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov je nevyhnutné konštatovať, že výška nájomného, resp. v danom prípade výška bezdôvodného obohatenia sa bude určovať podľa § 10 tohto zákona. Predmetná stavba spĺňala charakter stavieb uvedených v tomto ustanovení po prijatí novely s účinnosťou od 1. januára 2008, t.j. išlo o pozemok zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely do 24. júna 1991.

2.2. Podľa názoru odvolacieho súdu neobstála preto odvolacia námietka žalobcu, že má nárok na všeobecné nájomné, keďže žalovaný ako vlastník stavby, stavbu využíval na chov a cvičenie koní. V tomto ohľade poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II ÚS 687/2017, v ktorom sa riešila sťažnosť sťažovateľky týkajúca sa vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku zastavaného stavbou, na ktorý sa vzťahuje režim zákona č. 504/2003 Z.z.. Sťažovateľka namietala aplikáciu ustanovení zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov s tým, že regulácia nájomného je protiústavná. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol konštatujúc správnosť záverov všeobecných súdov o aplikácii zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov. Naviac žalobca tvrdil, že zákon č. 504/2003 bol dočasným právnym predpisom. Keďže právny predpis bol platný (a platí stále) v čase rozhodovania prvostupňového súdu, bol postup a rozhodnutie súdu legitímne. Preto postup prvostupňového súdu vo vzťahu k použitiu daného právneho predpisu považoval za vecne správny.

2.3. K námietke možnosti konajúceho súdu modifikovať závery znaleckého posudku, odvolací súd konštatuje, že ide o jeden z dôkazov, ktoré žalobca v konaní predložil. Prvostupňový súd vykonal rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého dospel k záveru o nemožnosti použitia záverov znaleckého posudku pre tento nárok. Svoje stanovisko aj riadne odôvodnil a odvolací súd sa stotožňuje s týmto záverom. Pre výšku vydania bezdôvodného obohatenia je určujúca nielen lokalita, ale aj vlastnícke vzťahy k susediacim pozemkom, prístup k pozemku, spôsob využívania pozemku atď. Naviac prvostupňový súd rozhodoval o výške náhrady podľa iného právneho predpisu, ako ten, podľa ktorého bol vypracovaný predložený znalecký posudok a svoj postup v rozhodnutí riadne odôvodnil.

2.4. Vo vzťahu k rozsahu užívania pozemkov žalovaným bolo vykonané znalecké dokazovanie, vrátane ohliadky na mieste samom. Návrhy na doplnenie dokazovania žalobca nenavrhol. Zistenia prvostupňového súdu v tomto smere považoval odvolací súd za vecne správne. Dôkazy v odvolacom konaní, po poučení strán sporu a vyhlásení prvostupňového súdu, že dokazovanie je skončené, má za následok porušenie zásady zákonnej koncentrácie konania (§ 154 CSP). Preto odvolací súd na dôkazy predložené žalobcom neprihliadal.

2.5. K odvolacej námietke žalobcu k výroku o náhrade trov konania konštatoval, že spravidla pri rozhodovaní o finančnej náhrade, ktorej výška je závislá od znaleckého dokazovania alebo úvahy súdu, rozhoduje sa o náhrade trov konania na základe zásady úspechu z priznanej sumy. Napriek tomu nie je vylúčené, aby súd, ktorý rozhoduje o náhrade trov konania, vychádzal z ust. § 257 CSP, ak sú splnené dôvody hodné osobitného zreteľa. Z tohto ustanovenia vychádzal prvostupňový súd a v súlade so zákonom odôvodnil svoje rozhodnutie.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods.1 v spojení s ust. § 255 ods.1 CSP. Keďže odvolateľ - žalobca nemal úspech v odvolacom konaní a žalovanému žiadne trovy konania spojené s odvolacím konaním nevznikli, rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. Po rekapitulácii priebehu konania pred oboma nižšími súdmi navrhol, aby dovolací súd obe rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietal, že dovolací súd sa nevysporiadal s kľúčovou odvolacou námietkou žalobcu o nemožnosti aplikácie zákona č. 504/2003 Z.z., keďže predmetné pozemky žalobcu neboli využívané ako poľnohospodárska pôda alebo na poľnohospodárske účely, či na poľnohospodársku činnosť. Uvedené dosvedčuje (i) tvrdenie žalovaného, že na predmetných pozemkoch vykonával jazdeckú športovú činnosť, venoval sa postihnutým deťom, hipoterapii a psychopedagogickému jazdeniu (m.m. 4Sžf 1/2015), (ii) že predmetné pozemky boli v rozhodnom čase súčasťou plochy, ktorá bola územným plánom mesta Prešov určená ako polyfunkčné plochy občianskej vybavenosti + výroby, (iii) že predmetné pozemky sa nachádzajú v intraviláne mesta Prešov a ako také nemajú stanovenú tzv. hodnotu BPEJ.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP uviedol, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doteraz neboli vyriešené otázky, ktoré dovolací súd neposúdil správne [keďže v konaní bolo preukázané uvedené v bode 3.1.(i), (ii) a (iii)]:

(i) „či možno pozemok kvalifikovať ako poľnohospodársky pozemok v zmysle ust. § 1 ods. 2 zák. č. 504/2003 Z.z., a to len na základe skutočnosti, že pozemok je formálne vedený v katastri nehnuteľností ako orná pôda, resp. len na základe skutočnosti, že na pozemku stojí stavba (postavená do 24.06.1991) formálne stále vedená v katastri nehnuteľností ako poľnohospodárska budova?“

(ii) „či pri rozhodovaní o zaradenie určitého pozemku pod režim zák. č. 504/2003 Z.z. je nevyhnutné dôsledne zvážiť všetky okolnosti daného prípadu, a to najmä terajší účel využitia pozemkov, a to pod stavbou a v okolí stavby a aj terajší účel vyplývajúci z platného a účinného územného plánu a v neposlednom rade aj na polohu daného pozemku v rámci katastrálneho územia (intravilán alebo extravilán) obce či mesta?“

Vzhľadom k tomu, že ústavný súd minimálne vo dvoch prípadoch vyslovil k nastoleným otázkam protichodné názory (II. ÚS 687/2017 a IV. ÚS 108/2018) žalobca z opatrnosti formuloval aj dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. V zhode s rozhodnutiami nižších súdov rozporoval znalecký posudok predložený žalobcom, uviedol, že nájomné nebolo súdom stanovené „v zmysle tzv. hodnoty BPEJ“. Tvrdenie žalobcu, že pozemok nebol využívaný ako poľnohospodárska pôda je nepravdivé, lebo na pozemku je stále trávnatý porast, čo bolo zistené aj pri ohliadke súdom, určeným znalcom i vlastníkom pozemku, ktorý slúžil iba ako príležitostný pasienok pre kone. Uviedol, že chov koní je poľnohospodárska činnosť, o čom svedčí aj Register farmy s číslom XXXXXX. Súčasťou chovu je aj ich príprava a výcvik. Činnosť pre postihnuté deti bola do marca 2014 vykonávaná bezodplatne a mimo pozemku žalobcu, takže s týmto sporom vôbec nesúvisí. Rovnako je nepravdivé a účelové tvrdenie žalobcu, že predmetný pozemok bol v rozhodnom období (od 8.11.2015 do 7.11.2017) súčasťou plochy určenej na polyfunkčné plochy občianskej vybavenosti + výroby.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

10. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

11. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa

zaobera všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

14. Z uvedeného vyplýva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemalo všetky náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

16. V rámci podaného dovolania žalobca vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadal s kľúčovou odvolacou námietkou žalobcu o nemožnosti aplikácie zákona č. 504/2003 Z.z., keďže predmetné pozemky žalobcu neboli využívané ako poľnohospodárska pôda alebo na poľnohospodárske účely, či na poľnohospodársku činnosť, (i) v skutočnosti žalovaný na predmetných pozemkoch vykonával jazdeckú športovú činnosť, venoval sa postihnutým deťom, hipoterapii a psychopedagogickému jazdeniu (m.m. 4 Sžf 1/2015), (ii) predmetné pozemky boli v rozhodnom čase súčasťou plochy, ktorá bola územným plánom mesta Prešov určená ako polyfunkčné plochy občianskej vybavenosti + výroby a (iii) predmetné pozemky sa nachádzajú v intraviláne mesta Prešov a ako také nemajú stanovenú tzv. hodnotu BPEJ (bod 3.1.).

17. Nižšie súdy na uvedené výhrady žalobcu vo svojich rozhodnutiach nijako nereagovali.

17.1. Prvostupňový súd v odôvodnení v tejto súvislosti iba uviedol, že [Ž]alobca na záverečnom pojednávaní tvrdil určenie predmetného areálu podľa Územného plánu Mesta Prešov na polyfunkčné využitie a výrobu, avšak toto tvrdenie súd z dôvodu jeho oneskorenej prezentácie využijúc sudcovskú koncentráciu do úvahy nebral, keďže by vyžadovalo odročenie pojednávania za účelom oboznámenia sa s uvedeným" (bod 12 odôvodnenia prvostupňového rozsudku).

17.1.1. Z obsahu súdneho spisu však vyplýva, že právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 21. októbra 2019 (č.l. 272 spisu) tiež uviedol, že „[m]áme za to, že nejde o poľnohospodársku pôdu v tejto časti navrhujeme, nakoľko tento argument je v konaní nový, navrhujeme aby nám súd dal možnosť vyjadriť sa písomne k tejto námietke." Následne prvostupňový súd návrhy žalobcu na ďalšie dokazovanie zamietol a vyhlásil dokazovanie za skončené. Vzápätí ale prvostupňový sudca upustil od

uznesenia, ktorým vyhlásil dokazovanie za skončené s tým, že sa uskutoční ohliadka a pojednávanie odročil na neurčito.

17.1.2. Z obsahu zápisnice z ohliadky zo dňa 29. októbra 2019 (č. 1. 275 súdneho spisu) prvostupňový sudca okrem iného oznámil „predbežný právny názor, že bude ohodnocovať pozemky, ktoré sú predmetom konania vychádzajúc z toho, že ide o pozemky používané na poľnohospodársku výrobu, teda bude postupovať podľa zákona 504/2003 Z. z. Čomu budú zodpovedať aj sadzby, ktoré prizná, pokiaľ sa nestotožňuje právny zástupca žalobcu s týmto predbežným právnym názorom môže to uviesť písomne, následne pokiaľ nepresvedčí súd bude môcť voči rozhodnutiu podať odvolanie.“

17.1.3. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 9. decembra 2019 (č. 1. 279 súdneho spisu) medzi iným poukazoval na zákon č. 140/2014 a uviedol, že „Konkrétne podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) citovaného zákona za poľnohospodársky pozemok sa podľa tohto zákona nepovažuje pozemok v zastavanom území obce ... definícia poľnohospodárskeho pozemku v celom právnom systéme, by mala byť jednotná. V tomto prípade je nesporné, že pozemok sa nachádza v intraviláne obce ... čo je zreteľné z listu vlastníctva ... Pri osvojení si vyššie uvedeného výkladu by sporný pozemok nemohol byť poľnohospodárskym pozemkom ... Navyše súdu je z jeho činnosti známe, že pri pozemkoch v intraviláne, ktoré sú navyše zastavané ani nie je stanovená B.P.E.J. ... ak si zoberieme momentálnu situáciu územného plánu Prešov, ktorý predmetné pozemky označuje ako plochy polyfunkčné spoločne s výrobou, teda polyfunkčné plochy občianskej vybavenosti plus výroba. Ak môžeme predstúpiť a súdu predložiť výňatok z platného a účinného plánu mesta Prešov ... je jednoznačne povedané, že predmetné pozemky nie sú poľnohospodárskymi pozemkami ...“ Následne sa uskutočnili záverečné reči, kde právny zástupca žalobcu opätovne uviedol, že sa „[n]ejedná ... o poľnohospodársku činnosť... Chov koní taktiež nesúvisí s poľnohospodárskou činnosťou ...“. Na to bolo sudcom vyhlásené dokazovanie za skončené a bol vyhlásený rozsudok.

17.2. V súhrne vyššie uvedeného najvyšší súd konštatuje, že vzhľadom na popísaný priebeh procesného správania sa strany žalobcu a procesného postupu prvostupňového súdu tvrdenie žalobcu o určení predmetného areálu podľa Územného plánu Mesta Prešov na polyfunkčné využitie a výrobu nebolo uplatnené oneskorene a prvostupňový súd mal k tejto argumentácii žalobcu zaujať stanovisko.

18. Je rovnako zrejmé, že uvedené argumenty žalobca explicitne [bod 16 (i) a (iii)] a implicitne [bod 16(ii)] uviedol aj v podanom odvolaní (č. 1. 293 a nasl. súdneho spisu), pričom (ani) odvolací súd na ne primerane nereagoval; za dostatočnú odpoveď na žalobcom nastolené otázky nemožno považovať názor odvolacieho súdu, že „[p]redmetná stavba spĺňa charakter stavieb uvedených v tomto ustanovení po prijatí novely s účinnosťou od 1.1.2008, t.j. ide o pozemok zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely do 24.6.1991. Neobstojí preto odvolacia námietka žalobcu, že má nárok na všeobecné nájomné, keďže žalovaný ako vlastník stavby, stavbu využíval na chov a cvičenie koní.“ (bod 14 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

18.1. Vzhľadom na obsah vyššie popísaného priebehu konania pred prvostupňovým súdom (body 17.1. až 17.2) a odvolacej argumentácie žalobcu nemôže obstať ani tvrdenie odvolacieho súdu, že „[d]ôkazy v odvolacom konaní, po poučení strán sporu a vyhlásenia súdu 1. inštancie, že dokazovanie je skončené, má za následok porušenie zásady zákonnej koncentrácie konania (§ 154 CSP). Preto dovolací súd na dôkazy predložené žalobcom neprihliadal.“ (bod 16 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

19. Odvolací súd teda na skutkové tvrdenia a právne argumenty žalobcu, hoci boli resp. mohli byť pre rozhodnutie o odvolaní podstatné a právne významné, nedal špecifickú odpoveď a jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

20. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva žalobcu (dovolatela) na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené z procesných dôvodov, nepovažoval dovolací súd za potrebné vyporiadať sa s dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP a namietaným nesprávnym právnym posúdením ako dôvodom dovolania (bod 3.2.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.